

Het Beeldhouwwerk van Rodin

door Mevr. A. van Hoogstraten-Schoch

WAT hebben wij leeken feitelijk te maken met de kunst van een man als Rodin? Waarom zijn in Amsterdam de menschen heengestroomd naar het Museum waar deze geëxposeerd was?

Waarom zullen ze het in Den Haag doen? Het is niet, omdat de couranten er over schreven, die geven elke nieuwe ster een eerlijke kans om bekend te worden.

Weten we niet, dat de kunst feitelijk alleen voor de uitverkoornen is. Men heeft in onzen tijd wel geroepen, dat men de massa moest opvoeden voor de kunst. Een vergeefsche poging — schoorvoetend moet men er van terug komen, want onwillig keert zich de man van de straat af, van dingen, die hem opgedrongen worden.

Albert Dürer heeft in zijn tijd al gezegd, dat schilderkunst slechts door schilders kan beoordeeld worden en voor de gewone menschen een vreemde taal is. Sinds zijn tijd, zou ik zeggen is de klove tusschen het publiek en den kunstenaar nog grooter geworden.

Wat is dan de magneet, die de menschen er heen trekt? Zou het misschien zijn, omdat men elkaar vertelt dat het zoo anders is dan gewoon — je gaat er niet heen om koude, naakte of aangekleede beelden te zien, die ideaal mooie lichamen te zien geven, gemaakt door hen, die meesters zijn over den vorm. Je gaat er heen om het werkelijke leven te zien.

Het is waar..... Wie er komt, en bewust alles op zich laat inwerken, vraagt zich hui-verend af: „Is het leven zóó?” — Is het maar een sprookje uit vroeger eeuwsche kinderboeken van „dat zij gelukkig en tevreden samen leefden, tot het einde”. — Is het berusting — opstand, wrok? Is het strijd? en val? en zoeken, en worsteling en vaak doffe wanhoop? Je kijkt naar den man met den gebroken neus, naar dat voorhoofd vol diepe groeven, naar die oogen, die zooveel in zich op-

genomen hebben, en men herinnert zich den zwaren zielestrijd van den fijnen geest van Michel Angelo, die zich maar niet neer kon leggen bij het feit dat hij zelf zoo leelijk was, terwijl zijn geest en zijn handen zich uitfeestten aan de schoonheid van zijn werk.

De „Salon” in Parijs, de plaats waar beeldhouwers hun arbeid tentoonstellen, heeft dien kop van Rodin geweigerd. Bijna zouden we zeggen: „ze hebben gelijk”. Wie kijkt nu graag naar zoo'n ouden leelijken man, zonder mooi aristocratisch profiel nog wel, een man met een gebroken neus, een man uit de ongetletterde klasse, niet eens interessant.

„Kijk” — zegt Rodin, door dat beeld — help ik je leeren zien: kijk door mijn oogen. Ik eer het leven met dit beeld in al zijn uitingen. Oude menschen zijn niet leelijk, ze zijn karaktervol, en in de kunst is slechts dat mooi wat karakter heeft. Deze oude man heeft geleden, je ziet de diepe lijnen op zijn voorhoofd, om zijn mond is de plooi der berusting, zijn oogen staren in de verte, hij herinnert zich wat voorbij is, maar hij kijkt naar het onbekende, dat komen gaat.”

De zelfde gedachte vinden wij terug in zijn stokoude vrouwtje „la vieille Héaulmière” noemen ze haar, die eens de mooiste van het dorp was — vol schaamte en afgrijzen buigt ze zich over hare ontakeling heen — „zoo is het leven”, zegt Rodin.

Hij maakt, de Denker, de figuur van een robust man, die diep zich neerbuigt in zichzelf. Wroetend in zijn denkvermogen, om zich maar af te vragen: waartoe dit alles?

Maar, zegt Just Havelaar, Rodin was geen pessimist, het leed is bij hem de heiliging van het leven, hij is de dichter van den bevrijdenden wil ten leven, van het moedige willen, dat 't negentiende eeuwsche pessimisme overwon”. Hij ziet dat voor zich in de gebaren van zijn beelden, het ontwakend verlangen in dat van het Bronzen tijdperk, het strevend en triomfeerend verlangen van den Johannes den Dooper, het verdoemd verlangen van Eva, het gebroken verlangen der Burgers van Calais, het onmogelijk en heroisch verlangen in het beeld van Balzac..... Hij eerde den mensch als dader en schepper, die in zijn daden en in zijn denken den arbeid verheerlijkt heeft en zeide: de wereld zal dan slechts gelukkig zijn als al de menschen artistenzielen hebben, dat wil zeggen, als zij allen menschen zijn, die plezier hebben in hun taak..... Je moet je leven geven, geduldig, maar hartstochtelijk om het leven te begripen”. En toch als wij rondkijken is er zooveel beklemmends en melancholies in zijn beelden.

Manclair, een zijner beste levensbeschrijvers, zegt dat hij in elk menschlijk wezen de melancholie van de oververzadiging aanvoelt, en dat hij van de zinnelijkheid het lijden weet, van het vleesch en den geest.

Is er dan geen vertroosting? zei iemand tot me, die de zalen der tentoonstelling had rondgedwaald, en het aanvoelde als Manclair.

Nergens, op geen dezer beelden is de uitdrukking te zien, die het vergeestelijkte gelaat van Paulus moet gehad hebben. Ook een oud man, ook een man met een doorn in het vleesch, ook een met groeven in zijn voorhoofd, maar zeker met lichten achter zijn

De gedachte.

oogen als hij de fiere taal uitspreekt.....

„Van dit ben ik zeker, dat noch dood, noch verdrukking of benauwdheid of vervolging of naaktheid, of gevaar of zwaard, ons zal kunnen scheiden van de liefde van Christus.”

Zou deze wetenschap geen andere uitdrukking op de gezichten van zijn beelden hebben gegeven? Ondanks het moeilijke leven, toch feest in de ziel.

Auguste Rodin is een eenzame onder de menschen geweest.

Hij werd 14 Nov. 1840 in een volksbuurt geboren, zijn vader was een eenvoudige schrijvertje die een karig loontje verdiende. Zijn jongen was echter een genie zooals hij gewerkt heeft, acht uren en meer bij een ornamentist vanaf zijn 14de jaar, om zijn brood te verdienen, en dan studeerde hij naar de natuur, altijd studies makende met zijn schetsboek in de hand. Hij gaf zich rust noch duur. Hij wilde de techniek van schilderen beeldhouwkunst beheerschen. Hij was een origineel, men miskende hem, men lachte hem uit, op de teekenschool lieten ze hem 3 maal zakken en zijn beelden werden op de tentoonstellingen geweigerd. Toch werkte hij door, hij had een ijzeren wil, nooit zou hij succes koopen door een voetval voor de openbare meening. Uit dit eenvoudige volkskind was een diepe denker gegroeid, die zijn tijd wat te zeggen heeft.

Als hij de opdracht krijgt om de burgers van Calais te maken door de stad Calais zelf, geeft hij een gansch andere schepping dan men verwacht had. Niet de groote daad der zelfovergave verheerlijkte hij, maar den zwaren gang van een gewoon menschenkind dat vader, geliefde, geëerd magistraat is en terugschrikt voor het offer.

Toen de roem voor Rodin kwam, was hij overweldigend. Hij bleef er echter even rustig over als vroeger over de miskenning. In 1917 is hij gestorven. Een eenvoudige vrouw, Rose Beuret heeft hem heel haar leven liefgehad en gediend. Op zijn ouden dag heeft hij haar getrouwd.

De denker van Rodin.